

Rahatarkus, valikaine 35 tundi

1. Üldalused

1.1. Õppeaine kirjeldus

Rahatarkuse kursuse raames õpib õpilane praktiliste mänguliste loovate näidete ja teooria abil:

1. Mis on rahatarkus? Mis on rikkus? Kuidas eesmärgi seada?
2. Kuidas oma raha ja aega planeerida? Mis on eelarve?
3. Kuidas olla ennastjuhtiv? Mis on soovid ja vajadused?
4. Mis on laen ja intress? Mis on investeerimine ja mis vormid sellel on?
5. Kuidas olla ettevõtlik ja tegeleda ettevõtlusega?

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Rahatarkuse kursuse eesmärk on pakkuda noortele rahatarkuse baastadmisi. Oluline on olla teadlik oma raha kulutamise harjumustest ning alternatiivsetest võimalustest rahaga ümber käia. Eesmärk on tutvustada ka erinevaid ennastjuhtiva ja ettevõtlikku õpilase komponente, et rahatarkuse teadmiste rakendamine oleks maksimaalne.

Rahatarkus on vajalik oskus kõigile ühiskonnaliikmetele, kuidas raha säästa ja investeerida ning rahaga seotud otsuseid vastu võtta – rahatarkus on aluseks rõõmsamale ja tervemale ühiskonnale ning rajab tee väikeriigi tugevale majandusele.

1.3. Hindamise põhimõtted

Rahatarkus valikaine õpitulemuste saavutatuse kohta antakse õpilasele tagasisidet õppeprotsessi käigus, lähtudes õpilase õpiülesannetest. Kokkuvõtvalt hinnatakse kursuse lõpus.

Õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna.

Hindamiskriteeriume kirjeldatakse kooli õppekava üldosas.

2. AINEKAVA

5. KLASS	
Teema: Rahatarkus	
Õpitulemused	Õppesisu
<ol style="list-style-type: none"> 1) Tutvub rahadefinitsiooniga ja -funktsioonidega 2) Mõistab, mis eesmärgi kannab rahatarkuse aine 3) Teab, mida saab raha eest ja mida mitte (õnne ei saa raha eest osta). 4) Tutvumine raamatuga "Koer nimega Money". Eesmärgistamine.	Rahatarkus on vajalik oskus kõigile ühiskonnaliikmetele (säästmine, investeerimine, rahaga seotus otsuste vastu võtmine). Miks ma pean seda õppima? Millised teadmised on olulised?
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – oskab ennast väljendada; jagab oma mõtteid eesti keeles; koostab teksti.	
Teema: Rikkus	
Õpitulemused	Õppesisu
<ol style="list-style-type: none"> 1) teab, mis on rikkuse mõiste 2) Tunneb erinevaid rikkuse vorme: raha, tervis, perekond, vaba aeg, rõõm. 3) Tutvub Maslowi püramiidiga.	Rikkuse määratlemine ja tüübid (materიაalne ja mitteraamalaalne rikkus). Rikkuse subjektiivne ja objektiivne hindamine. Rikkuse allikas ja loomine.

4) Tutvub tasakaalurataga, ja oskab analüüsides koostada enda tasakaaluratast.	Rikkuse jaotumine ühiskonnas. Juhtumianalüüs, arutelu ja debatt. (Koer nimega Money töölehed teemad 1-2,5)
5) Oskab avaldada oma arvamust arvamismängus „Kumb on kallim?“	
Lõiming: <i>Ühiskonnaõpetus</i> – Maslowi püramiidiga tutvumine; Oskus väljendada oma mõtteid ja argumenteerida. <i>Kunst</i> – tasakaaluratta koostamine.	
Teema: Külalisesineja tund	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Saab teada, mida on võimalik rahaga teha (investeering ja laenamine) 2) Osaleb <i>Cashy</i> mängus	Investeering ja laenamise plussid ja miinused. (Koer nimega Money töölehed teema 7)
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – väljendab oma arvamust suuliselt, vastab küsimustele, koostab teksti; <i>Ühiskonnaõpetus</i> – teab, millised võimalused on talle avatud.	
Teema: Mänguline teadmiste kontroll	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab, mis on raha. 2) Tunneb, mis on aja planeerimine ning oskab iseseisvalt koostada päevaplaani. 3) Leiab seoseid raha ja aja mõistete vahel	Mis on aja planeerimine ja milleks seda vaja on. Seos aja ja raha vahel. (Koer nimega Money töölehed 9,14)
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – väljendab oma arvamust suuliselt, vastab küsimustele <i>Inimeseõpetus</i> – oskab koostada päevaplaani lähtudes oma vajadustest ja oskustest.	
Teema: Laen ja intress	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Tutvub, mis on laen ja intress 2) Saab teada, kuidas on võimalik valikuid teha: alternatiivkulu ja mõjutustegurid	Tom õpib rahamängu töölehed nr 9, nr 21. Koer nimega Money 1. peatükk, Koer nimega Money töölehed teema 10.
Lõiming: <i>Eesti keele</i> – täidab töölehe, vaatab video ja vastab küsimustele.	
Teema: Maksud (e-tund)	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Oskab leida vaadatud videost tähtsamaid mõtteid teemal maksud 2) Teab, mis info on tema jaoks vajalik ning mida peaks oma vanuses kindlasti teadma.	Õppevideo vaatlus „Mida pean maksudest õpilasena teadma?“
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrekselt, koostab teksti. <i>Ühiskonnaõpetus</i> – saab teadmisi ühiskonna arengu ja käitumise kohta	
Teema: Eelarve	
Õpitulemused	Õppesisu

<ol style="list-style-type: none"> 1) Teab mis on eelarve mõiste ja eesmärk. 2) Teab, mis eelarve on oluline nii isiklikus kui ka avalikus sektoris. 3) Teab mis on kulu ja tulu ning oskab neid kategooriasse jagada (fikseeritus, muutuvad, püsivad, ühekordsed) 4) Oskab koostada lihtsustatud eelarvet (eristab tulusid ja kulusid ning jaotades ressursse vastavalt vajadustele ja võimalustele) 5) Teab, kuidas eelarvet järgida ja kohandada (teab, kuidas kohandada vastavalt muutuvatele oludele ja vajadustele) 6) Teab, mis on vaja suhtuda vastutustundlikult rahakasutusse 7) Teab, mis planeerimine omab tähtsust 8) Teab, mis on kriitiline mõtlemine rahaliste otsuste tegemisel 	<p>Mis on eelarve? Eelarve roll isiklikus ja avalikus elus. Eelarvetasakaal. Tulude allikad. Kulude liigid. Kulude prioriteedid. Eelarve struktuur. Eelarve koostamise protsess. Digitaalsete tööriistade kasutamine. Eelarve jälgimine ja kohandamine. Säästmine tähtsus ja investeerimise alused. Rahalised otsused ja nende mõju. Raha väärtustamine.</p>
--	--

Lõiming:

Eesti keel – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info.

Infotehnoloogia – tutvumine, kuidas saaks interneti kasutada enda kasuks, ja toetusena eelarve planeerimisel.

Teema: Koostöö alused

Õpitulemused	Õppesisu
<ol style="list-style-type: none"> 1) Oskab efektiivselt suhelda ja teha koostööd. 2) Suudab teha kollektiivseid otsuseid 3) Oskab lahendada probleem olukordi meeskonnas 4) Teab mis on refleksioon ning suudab väljendada tagasisidet 	<p>Mis on koostöö? Koostöö ja meeskonnatöö erinevus. Koostöö reeglid. Meeskonnamängud ja -harjunused</p>

Lõiming:

Eesti keel – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info.

Ühiskonnaõpetus – oskab käituda rühmas, kuulata teisi ja avaldada oma mõtteid ja arvanust.

Teema: Kokkuvõttev tund.

Õpitulemused	Õppesisu
<ol style="list-style-type: none"> 1) Oskab teha analüüsi ja refleksiooni 2) Koostab endale eesmärke edasiseks 	

Lõiming:

Eesti keel – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info.

Kunst – plakati valmistamine rühmas – aine peegeldus paberil

Teema: Minifirma	
Õpitulemused	Õppesisu
1) Teab, mis on ajurünnak ning oskab seda kasutada. 2) Suudab välja mõelda ideid ja neid teistele tutvustada 3) Teab, kust on võimalik ideid leida 4) Omab baastadmisi, kuidas on võimalik ettevõtet luua ja juhtida. 5) Teab, mis on toote või teenuse arendamine 6) Tunneb, finantsplaneerimise, eelarvestamise, turunduse, müügi, meeskonnatöö ja juhtimisoskuse tähtsust. 7) Tunneb põhilisi ettevõtlusega seotud seaduseid ja eetikaküsimusi 8) Suudab õppida läbi kogemuse ja refleksiooni	Äriplaani koostamine. Idee arendamine. Ressursside planeerimine. Eelarve koostamine. Reklaam.
Lõiming: <i>Eesti keel</i> – kasutab keelt korrektselt, koostab teksti, otsib info. <i>Kunst</i> – plakati valmistamine rühmas – aine peegeldus paberil	